

איכות היא שם המשחק ייעול פקודת המבצע

פקודת המבצע היא אחד מהכלים הפיקודיים שיש למפקד, על־מנת להסביר את השיקולים לתוכניתו המבצעית. ואולם, הפקודה התארכה באופן מהותי והפכה ללא יעילה. פקודה נגישה תגשר על פער ההבנה בין הרמה הממונה לכפופה, תשפר את השיח המקצועי והמבצעי בנוהל קרב ובניהול קרב, ועל־ידי כך תשפר את הקטלניות בקרב

המידע ולהעבירו בכללותו מטה או מעלה בתהליכים המבצעיים בשגרה או בחירום - נחשב מקצועי, בעל תפוקות ובעל ידע רחב. מפקדים הסתמכו ונהנו מהקצינים במטות המקצועיים שסיפקו להם הרבה מידע, ובמקביל עלה הצורך מהרמות הכפופות לקבל את המרב שניתן על מנת לפעול. תהליך מבצעי מרכזי הוא פקודת המבצע. הפקודה היא כלי פיקודי ומנגנון מערכתי בסיסי ליצירת שפה משותפת בין הרמה הממונה והרמה הכפופה. כלי ליצירת בסיס לשיח מבצעי בשלב הצגת התוכניות, ובין המפקד למטה שלו לצורך יצירת תמונה קוהרנטית של התוכנית המבצעית. השיטה של התפתחות פקודה המבצע בצה"ל נעשתה באמצעות תוספות עיתיות, לפי צרכים שעלו מסיבות שונות (לקחים ממלחמות, השתנות סביבה מבצעית ואויב, אוכלוסייה, הסברה ותקשורת). בסופו של דבר הגענו לפורמט של פקודת מבצע ארוכה ביותר, מרובת סעיפים וסעיפי משנה מסורבלים. לטענתי, פקודת המבצע כיום אינה זוכה להתייחסות ולא מעיינים בה - לא הרמה הכפופה ואף לא מפקד המסגרת, למעט פרק "כוחותינו". יתרה מכך, היחיד ששולט בה הוא למעשה קצין האג"ם. מהפכת המידע וההתפתחות בהנגשת המידע, מחייבת בחינה מחודשת של פקודת המבצע והשבתה למהותה העיקרית - מתן המידע הנדרש, ההכרחי למילוי המשימה.

פקודת המבצע - רקע

פקודת המבצע היא כל פקודה המשמשת להפעלת כוחות תחת נותן הפקודה, שלפי הערכתו מבטיחה את היישום הנכון ביותר של כללי תורות הלחימה (לרבות פיקוד ושליטה והארגון) בנסיבות הנתונות לשם ביצוע משימה לאור המטרה.¹ באופן כללי פקודת המבצע מהווה כלי פיקודי ליצירת שפה משותפת בין הרמה הממונה והרמה הכפופה. היא כלי ליצירת בסיס לשיח מבצעי בשלב הצגת התוכניות, בין המפקד והמטה שלו לצורך יצירת תמונה קוהרנטית של התוכנית המבצעית. פקודת המבצע תכלול רק מידע חיוני הדרוש למקבלי הפקודה לביצוע מטלותיהם, כשהמבחן הקובע: מקבל הפקודה יבין את משימתו ואת השיקולים המבצעיים לתוכנית של הרמה הממונה שלו, ויוכל לזקק מן הפקודה את המידע שנחוץ לו לתכנן ולנסח את התוכנית המבצעית שלו. התפתחות פקודת המבצע בצה"ל השתנתה לאורך השנים לפי

תדריך מפקד ללחימה, פלוגת "חרמש" 532, חטיבה 460.
פקודת המבצע תכלול רק מידע חיוני הדרוש למקבלי הפקודה לביצוע מטלותיהם (לקוח מהספר של חטיבה 460, חרמש 532)

בפתחה של המאה ה-21 האנושות נמצאת בעיצומה של מהפכת המידע. במסגרת מהפכה זו הפך המידע לנגיש ובר השגה. בפעולות פשוטות מתוך מכשיר בגודל כף היד או מהמחשב הביתי, נפתח תוך דקות עולם ידע שלם ומזוקק. הדור שמשרת כיום בצבא, עד רמת מ"פ לפחות, נולד לתוך המציאות של תוצרי מהפכת המידע. הוא שולט במערכות המידע באופן אינטואיטיבי, צורך ידע במהירות גבוהה ובעצמאות, ומתוך כך הוא סקרן יותר, מאתגר יותר ודורש יותר. אין לו סבלנות או יכולת דחיית סיפוקים, והוא רוצה את המענה לצרכיו כאן ועכשיו. במסגרת מהפכת המידע כללי המשחק בתחום הצבאי השתנו: ידע, דיוק, מהירות, השתנות, הסתגלות והבאת המידע לחזית - הם אלה שנותנים את היתרון המשמעותי בשדה הקרב וקובעים את תוצאות המלחמה. מהפכה זו הובילה לפיתוחים טכנולוגיים משמעותיים, במסגרתם פותחו מערכות מידע שנותנות מידע רציף, עדכני ומתומצת לכלל הרמות. האתגר הפך להיות היכולת להביא את המידע באופן איכותי ללא תלות בכמות; הדרישה הפכה להיות "תן לי את העיקר, ואמור לי מה אתה צריך". בעבר, כמות הייתה שווה איכות: מי שידע למצוא את רוב

סא"ל עידן ניר, רע"ן חש"ן במא"ש

הממונה. זאת על-מנת שתוכל לנסח את משימתה באופן שתשרת את המטרה. זו התכלית המבצעית שלשמה מבוצעת המשימה, ועל כן יש להתייחס אליה בכובד הראש הנדרש. חשיבה טכנית שמעתיקה את משימת הרמה הממונה - פוגעת באופן משמעותי בחשיבה הצבאית ובתהליך התכנון.

המטרה היא המצפן שיכווין את התנהגות המפקדים בקרב בהיעדר פקודה ישירה. היא מאפשרת לרמה הכפופה לפעול בפיקוד מוכוון משימה וברוח הרמה הממונה ללא שיח או התייעצות. כלומר בתוך המטרה יש חלקים של החקירה המערכתית, של הרעיון המערכתי ובעיקר של הצורה האופרטיבית שנבחרה.

האם משימת הרמה הממונה מגלמת זו? לדוגמה, כאשר משימת האוגדה היא לכבוש כפר ולפתוח ציר, האם משימת החטיבה מתבצעת בשביל ההישגים הללו, או לשם משהו גדול יותר כדוגמת יצירת תנאים לפיתוח תמרון או הכרעה של יחידת אויב? זו התלבטות מהותית שתכווין את פעולת הרמה הכפופה בקרב אם לחתור לפתיחת הציר הספציפי, או לחתור לפתיחת ציר שיאפשר את התכלית המבצעית הרחבה יותר. בשני המקרים, העתקת המשימה של הרמה הממונה אינה מאפשרת חשיבה מבצעית כלל, ולכן זהו סיכון לחשיבה הצבאית של המפקד.

פרק הידיעות - סרבול מתודולוגי

את העמימות, הכפילות והסרבול מעצים בדרך כלל סעיף ידיעות. במילון למונחי צה"ל קיימת ההגדרה הבאה לסעיף הידיעות: "הפסקה הראשונה בפקודת מבצע, ובה שיקולים עיקריים של נותן הפקודה ומידע חיוני למקבלי הפקודה על משימותיהם, על אילוציהם ועל חשיבות משימתם".³ בפועל, ברוב פקודות המבצע הפך פרק הידיעות לסקירה גיאוגרפית הכוללת את כל המידע הקיים על השטח והאויב שבגזרה.

כך הפך פרק הידיעות מפרק בסיסי שאמור לזקק את תובנות המפקד ולהוביל את הרמה הכפופה לשיקולים המבצעיים לתוכנית המבצעית - לפרק ארוך, מייגע ומתיש, שרוב מפקדי הרמות הכפופות מדלגים עליו בשל חוסר עניין וחוסר זמן. לרוב המפקד מטיל את מלאכת הכתיבה על הקמ"ן, ומבקש ממנו לזקק עבורו את התובנות המרכזיות. חייבת להיות הלימה בין פרק הידיעות והתוכנית המבצעית. ההלימה היא באחריות המפקד בעצמו, על-מנת שיוכל לבסס את תחבולתו בהיגיון מבצעי.

המסייע והמסתייע בפרק הסיוע הקרבי והמנהלתי

סעיפים אחרים בפקודה איבדו גם הם את משמעותם בשל שימוש לא ממוקד. סעיפי הפרקים הללו אמורים להסביר כיצד הם תומכים את התוכנית המבצעית, אך בפועל ברוב הפקודות הסעיפים המקצועיים הפכו למעין תוכניות בפני עצמן של קציני המטה. הסעיפים הללו צריכים להוות מעטפת השלמה לשיטה האג"מית; הם אינם חזות הכול ובטח אינם מבוא למקצועות האש, ההנדסה, הלוגיסטיקה והתקשוב. יתרה מכך, הם אינם מיועדים לקציני המטה של הרמה הכפופה, אלא לעיני המפקדים, ולכן אמורים להציג כיצד הם תומכים את השיטה. לצורך כך הם אמורים לכלול ניסוח של קצין המטה לדגשי המפקד הספציפיים לתכנון, עבור הרמה הכפופה כפי שהבין ממפקדו.

הצרכים השונים:

- **מלחמות עבר.** מלחמות לבנון הראשונה והשנייה, הביאו למסקנות שיש להגדיר מושגים מחדש בפקודת המבצע (המטרה, רעיון מבצעי וכדומה), והדגישו את הצורך בהירות הפקודה עבור מקבליה.
- **השתנות הסביבה המבצעית.** בעבר התנהלו המלחמות נגד מדינות ונגד צבאות סדירים, כך שהשטח היה בעל ערך רב ואליו כוונו חיצונית התמרון. כיום המלחמות מתנהלות נגד אויב בלתי סדור, המתאפיין בלחימת טרור וגרילה, נלחם באמצעות אסטרטגיית "האויב הנעלם"² ומטרתו לשחוק את כוחותינו ולהסב להם נזק ללא ייחוס משמעותי לשטח. על כן, כיום האויב מקבל ערך גבוה יותר מן השטח בתכנון התוכנית המבצעית, ואליו יכוונו חיצונית התמרון בעדיפות על שטח.
- **השפעה על העורף.** התקשורת מקבלת משקל גבוה יותר בשל יכולת השפעתה על החוסן של העורף האזרחי, הלגיטימציה לפעולה מהקהילה הבין-לאומית וההזדמנות שהיא נותנת לאויב לייצר תמונת ניצחון ונרטיב משלו.
- **תרבות מפקדים שמתעדפת כמות על-פני איכות.** כתוצאה מכך התווספו לפקודת המבצע סעיפים נוספים כמו: אוכלוסייה, משפט ותקשורת, ופרקי הפקודה עובו.

פערים עיקריים בפקודת המבצע הקיימת

משיחותיי עם מפקדים עלה כי הרמה הכפופה אינה קוראת ואינה מתעמקת בפקודת המבצע בשל אורכה, איכותה וכמות המידע שהיא מכילה. עובדה זו העלתה את השאלה האם פקודת המבצע הופכת לטקס, ובכך לעול עבור הרמה הפוקדת והכפופה?

במצב הרצוי, המפקד שואף שפרי תכנונו וחשיבתו הצבאיים בדמות פקודת המבצע יהיו אפקטיביים, ברורים ויהיו בסיס לקבוצת הפקודות שבה הוא מתדרך את הרמה הכפופה שלו, ולשיח המבצעי בינו ובין הרמה הכפופה שלו. ואולם, בתצורה הנוכחית של פקודת המבצע שאיפה זו אינה מתקיימת.

על אף שהתוכנית מתהווה לבסוף כתוצאה משיח מבצעי במעלה נוהל הקרב, ניתן לייצל את התהליך של כתיבת הפקודה ובכך לחסוך זמן, להחזיר את האמון של המפקדים בכלי ולהפוך אותו ליעיל.

ניתן להמחיש את הפער על ידי ניתוח של סעיפים בפקודת מבצע אקראית:

ניסוח ה"על-מנת"

סעיף המטרה הפך עם השנים למהלך טכני בכתיבת פקודת המבצע, והסתכם בהעתקת משימת הרמה הממונה ותיאור ה"על-מנת" בסעיף המשימה. בפועל יש קשר מהותי ומשמעותי מאוד בין סעיף המטרה וסעיף המשימה, שכן הרמה הכפופה חייבת להבין בעצמה באופן בלתי אמצעי את כוונת הרמה

פורמט קיים

פרק ידיעות:

1. כללי /מצב כללי.
 2. שטח (מאפיינים צירים מכשולים וביצועים, שטחים מיוחדים, שטחי פריסה ותמרון, שטחי מפתח ושטחים חיוניים, סיכום והשפעת השטח על כוחותינו ועל האויב).
 3. אויב (כללי, ודאי, אפשרי, דפ"אות סבירות ומסוכנות).
- ### פרק כוחותינו
5. מטרה - התכלית המבצעית.
 6. רעמ"צ רמ"מ.
 7. משימה.
 8. רעמ"צ כללי, מצב הכרעה, תנאים מבצעיים.
 9. שיטה - כללי, שלבים, כוחות ומשימות.
 10. **סיוע אש:**

- א. כללי
- ב. ארטיילריה.
- ג. מרגמות.
- ד. מסק"ד.
- ה. מטוסי קרב.
- ו. חמ"ם.
- ז. כטב"א.
- ח. ל"א.
11. **מודיעין:**
 - א. איסוף.
 - ב. סיור ופטרול.
 - ג. ביטחון מידע.
12. הנדסה
13. הגנת כוחות - אב"כ, אבטחת עורף והתגוננות נ"מ.
12. מסוקי סער ותובלה.
13. אוכלוסייה.
14. הסברה ותקשורת.

15. משפט וכללי התנהגות.
 16. קישור לצבאות זרים.
- ### פרק סיוע מנהלתי
17. עיקרי שיטת הלוגיסטיקה.
 18. צירים ולוגיסטיים ושטחי פריסה.
 19. הספקה.
 20. רפואה.
 21. תנועה והיסעים.
 22. כוח אדם (שלישות ורבנות).
 23. עקרונות מפקד לתכנון.
- ### פרק השליטה
24. גבולות גזרה.
 25. קווי תיאום ודיווח.
 26. תיאומים.
 27. מפקדות.
 28. תקשוב.
 29. לוחות זמנים.
 30. תפוצה.

פורמט מומלץ

פרק האתגר המבצעי:

1. כללי: לל"ש.
 2. שטח (המערכה הקרקעית):
 - א. הפנייה לשקף השטח בתיק המבצע במערכת המשואה.
 - ב. מרשם סכמטי המבטא את עיקרי תובנות המפקד והמהווה בסיס לתכנית לפי הבנת המפקד.
 3. אויב (המערכה היריבה, התנגדות):
 - א. כללי - תרשים זרימה כולל סד"כ עוצמה.
 - ב. ודאי - תרשים זרימה כולל סד"כ עוצמה.
 - ג. אפשרי - תרשים זרימה כולל סד"כ עוצמה.
- ניתן לייצר תרשים זרימה אחד של האויב כללי, ודאי ואפשרי ולסווג בתוכו את כל אחד מהמרכיבים של האויב.
4. גורמים נוספים - כוחות בין לאומיים, אוכלוסייה וכדומה.
 - ה. דפ"אות סבירות.
4. עיקרי המשמעות מהקרקע ומהאויב (הבסיס לתחבולה, מגלם את המחמת"א):
 - א. לאויב (מרכזי כובד, נכסים חיוניים, תרופות).
 - ב. לכוחותינו (נקודות לפוטנציאל לתחבולה).
 - ג. מיקוד מבצעי - טבלת יעדים ערכיים (שטחי מפתח).
- ### פרק כוחותינו (המענה המבצעי)
5. מטרה - התכלית המבצעית.
 6. רעמ"צ רמ"מ.
 7. משימה.

8. רעמ"צ - התחבולה, מצב הכרעה, תנאים מבצעיים.
 9. שיטה - כללי, שלבים, כוחות ומשימות.
 10. דפ"א מסוכנות.
- ### פרק סיוע קרבי
11. הנדסה - משימה, עקרונות, מפקד לתכנון.
 12. איסוף - משימה, סד"כ, צי"חים, כוחות ומשימות.
 13. אש - משימה, סד"כ, משימות תקיפה, טבלת הקצאות, מפקד לתכנון.
- ### פרק סיוע מנהלתי
11. משימה.
 12. שיטה לוגיסטית.
 13. עקרונות מפקד לתכנון.
11. דגשי מפקד לאוכלוסייה.
 12. תקשורת.
 13. כוחות בין לאומיים.
 14. הוראות פתיחה באש.
 15. ביטחון מידע.
- ### פרק השליטה
16. קווים ומרחבים (ג"ג קווי שליטה) הפניה למשואה.
 17. תקשוב
 - א. משימה.
 - ב. מיקומי מפקדות וצמתים.
 - ג. עקרונות מפקד לתכנון.
 18. לוחות זמנים.

ייעול פקודת המבצע

מיקוד הפקודה ובנייה מתודולוגית המתאימה לצורת הפעלת הכוח בלחימה, יובילו לפעולה אפקטיבית וקוהרנטית של הכוחות לאור המטרה.

את פקודת המבצע הנוכחית ניתן ליעל בעזרת סידור מחדש של הפרקים ושל הסעיפים השונים:

פרק הידיעות.

פרק זה הוא הפרק הבסיסי והחשוב ביותר בנוהל הקרב, שכן הוא מהווה בסיס לתוכנית המבצעית ולתחבולה של המפקד. פרק הידיעות, בדגש על סעיפי שטח ואויב, הוא הארוך ביותר וזאת בשל העיקרון של העדפת כמות על פני איכות. במסגרת התו"ל יש לרשום בפקודה אך ורק את הנתונים שרלוונטיים לתוכנית, לדוגמה: אין צורך לציין את כלל הצירים שעלו בנייתוח השטח, אלא רק את צירי האורך והרוחב שתורמים לתוכנית המבצעית.

המלצתי היא לבצע את הייעול הבא:

א.שטח:

- 1) להפנות את נמען הפקודה בתיק המבצע הרלוונטי למערכת השו"ב ללמידה של כלל נתוני השטח, במקום כתיבת סעיפי ניתוח השטח.

- 2) להוסיף בסעיף השטח סעיף מרשם סכמטי כללי של השטח. במרשם זה יופיעו נתונים שהמפקד מתייחס אליהם כבסיס לתחבולה ולתוכנית המבצעית.
- 3) לאור המעבר משיקולים מבצעיים ממוקדי שטח לשיקולים מבצעיים ממוקדי שטח ואויב, הפקת משמעויות לכוחותינו ולאויב מהשטח צריכה להתבצע גם בהקשר היערכות האויב. האפקטיביות של הפקת משמעויות מבצעיות לתוכנית מבצעית גבוהה הרבה יותר לאחר הבנת היערכות האויב, ולא רק ביחס טהור לניתוח השטח. יש להוסיף סעיף חדש, לאחר סעיף האויב, שייקרא "משמעויות מבצעיות לתוכנית מן השטח ומן האויב", שיהווה לכאורה את הנחות היסוד לתכנון התוכנית המבצעית, ויגיע במקום סעיף "משמעויות מהקרקע לאויב וכוחותינו" שנמצא בתוך סעיף שטח.
- 4) שטח השמדה. בשלב ניתוח השטח אין יכולת לקמ"ן לקבוע את שטח השמדה, מכיוון שאין לו אוריינטציה של האויב. כיום ניתן לסווג שטחים שולטים גם כשטחי השמדה בשל יכולות האויב, ולכן אני ממליץ להגדיר שם זה כשטח נחות או נשלט, ובסעיף משמעויות לקבוע מהם

שטחי ההשמדה (שולטים או נחותים).

5) "שטח מפתח" מוגדר בהקשר למשימה וליכולת להשיגה, ולכן צריך להגיע בסעיף "משמעויות מבצעיות מהשטח ומהאויב". שטח מפתח על-פי תו"ל הוא שטח שאם תפסתי אותו - הוא רכיב משמעותי בהשגת המשימה, וזאת ללא הקשר ישיר לשטח או לאויב.

ב. אויב:

1) **סעיף אויב כללי.** תיאור האויב בטבלאות אינו תורם להבנת האויב. יצירת תרשימי זרימה היררכיים של האויב גורמים לפקודים להבין באופן תכליתי יותר את האויב, בניגוד לטבלאות הנהוגות כיום. אין שום סיבה לתאר את תו"ל האויב, מכיוון שזה מידע קיים.

2) **סעיף מיקוד מבצעי.** במסגרת הסעיף "משמעויות מבצעיות מהשטח ומהאויב" יש להוסיף תת-סעיף של מיקוד מבצעי המכיל בתוכו טבלת יעדים ערכיים. המושג "יעד ערכי" לקוח מתוך גישת המיקוד המבצעי, ומהותו יעד שבו מתלכדים נתוני שטח ואויב ערכיים למשימה. לדוגמה: מרחב היערכות חי"ר שבו נמצאים בנוסף מפקדת המתחם ונ"ט איכותי. היעדים הללו ייבחנו בשיח מבצעי מול הרמה הכפופה והממונה בנוהל הקרב, ויהוו בסיס לשיח מבצעי בהערכת המצב בניהול הקרב. כל יעד שיופיע בסעיף - יופיע גם במשימה של רמה כפופה רלוונטית.

3) **סעיף דפ"א מסוכנת.** צריך להיות בהגיון המבצעי כחלק מפרק כוחותינו, מכיוון שהוא מתייחס לדפ"א שמסכנת את התוכנית המבצעית של המפקד.

פרק כוחותינו. הפרק מסביר את הרעיון המרכזי של השיטה להשגת המשימה לאור המטרה. על-פי התו"ל הרמה הכפופה צריכה לציין בסעיף המטרה את המשימה של הרמה הממונה שלה, אך אינה חייבת לכתוב את כל הרשום בה אלא בהקשר משימתה שלה.

סעיף המטרה. הוא סעיף חשוב ביותר בתהליך התכנון

של התוכנית המבצעית, שכן הוא נותן את ההקשר המבצעי לביצוע המשימה של הרמה הכפופה והבנת הקרב באופן רחב יותר. למעשה המטרה אמורה לגלם את ה"על-מנת" שמופיע בסעיף המשימה של הרמה הכפופה. בפועל, רוב המפקדים מעתיקים את המשימה של הרמה הממונה כפי שזו כתובה ומקריאים אותה בטקסיות בשלב הצגת התוכניות ובשלב קפ"ק 1. הפער נובע מחוסר מקצועיות וידיעה של התו"ל וגם בשל הרגל שהתפתח במהלך השנים. המלצתי היא להוסיף לשם של סעיף "המטרה" את "הכוונה המבצעית" או "תכלית המשימה", ולדרוש לתאר בסעיף זה את ה"על-מנת" של הרמה הכפופה בשפה חופשית של המפקד. באישור התוכניות יתקיים שיח מקצועי ומבצעי, וכך יושג ההקשר המבצעי בין סעיף המטרה (התכלית המבצעית) לסעיף "המשימה".

פרק הסיוע הקרבי והמנהלה. לטענתי, פרקים אלו כפי שהם נכתבים כיום אינם נכתבים לעיני מפקד אלא לעיני קצין מטה או עוזר של הרמה הכפופה, ועל כן יש לשנות זאת. פרקים אלו צריכים לעטוף את השיטה כפי שהיא רשומה בסעיף "כוחותינו", ולכלול את הסעיפים הבאים:

א. משימה. פירוט משימת הסיוע של המרכז כפי שהוגדרה על-ידי המפקד.

ב. עקרונות לתכנון. כנגזרת מהשיטה שמופיעה בפרק

"כוחותינו" ובניסוח המפקד. בפרק המנהלה אין צורך לפרט על כלל המערכים, אלא לסכם את כולם בעקרונות הלוגיסטיקה.

ג. תיאור הסד"כ. אין בכך צורך, מכיוון שהוא בכללותו צריך להופיע בפרק "כוחותינו" תחת סעיף "כוחותינו" וסעיף "כוחות ומשימות". זה הסעיף הקובע לסד"כ, וממנו נגזרים כלל הכוחות של היחידה.

ד. חיבור בין סעיפי האיסוף והאש. בעולם סגירת המעגלים של היום, הצי"חים והאיתור מובילים לאש, ולכן האש מסייעת לתמרון אך גם משלימה את האיסוף.

שאר הנתונים הם בעיקר אלו שמעבים את הפקודה וגורמים לה להיות ארוכה ולא יעילה.

סיכום

תהליך ההשתנות הוא תהליך טבעי שבו העולם נמצא באופן קבוע, לרבות עולם המלחמה. מהפכת המידע שחלה בשלושת העשורים האחרונים השפיעה על החברה האנושית ועל תופעת המלחמה, והאיצה את תהליך השינוי. השינויים הללו מחייבים אותנו כאנשי מקצוע צבאי לזהות אותם, להסתגל אליהם ולהתאים את עצמנו אליהם.

פקודת המבצע היא אחד מהכלים הפיקודיים שיש למפקד, על-מנת להסביר את השיקולים לתוכנית המבצעית שלו. נדרש ממנו להיות ברור, חד והגיוני. ואולם, פקודת המבצע התארכה באופן מהותי והפכה להיות לא יעילה. בנוסף, השימוש במילים ובמושגים פרטיים ובלתי מחייבים מגדיל את הבלבול, מקשה על יצירת שפה אחידה ומחייבת ומגדיל את הסיכוי לטעויות. אני מאמין שפקודת מבצע יעילה, נגישה ונוחה למפקד תגשר על פער ההבנה בין הרמה הממונה לכפופה, תשפר את השיח המקצועי והמבצעי בנוהל קרב ובניהול קרב, ועל-ידי כך תשפר את הקטלניות בקרב.

בעקבות מהפכת המידע, יש לפתח את פקודת המבצע בהתאמה באופן איכותי. בזכות כלי המיקוד המבצעי, פקודת המבצע יכולה להוות בסיס להתפתחות בניהול הקרב על-ידי ביצוע שיח מבצעי בין-מדרגי על טבלת היעדים הערכיים, ויתרה מכך לחזות יעדים ערכיים נוספים בזכות התמקדות בתא שטח ואויב מסוימים שמעניינים את המפקד.

דור המפקדים הצעיר מבין את השינוי שהביאה מהפכת המידע. המפקדים הצעירים חיים את השינוי, אוהבים אותו ושולטים בו בצורה אבסולוטית. אני ממליץ לשקול לבצע חשיבה על הקצין או המש"ק הזוטר בעידן המידע. הוא טכנולוגי, מודרני ומבין שינויים במהרה. האם ניתן וצריך ללמד אותו על שילוביות? האם בשל העובדה שהוא חשוף באופן מתמיד לכל תמונת הקרב בזכות מערכות השר"ב, תדריך לקרב עדיין רלוונטי ואיכותי לו? או שמא נדרש כלי אחר לחלוטין (דיגיטלי או טכנולוגי) דרכו יוכל להבין טוב את יותר פעולותיו המבצעיות לאור המשימה (טכניקות קרביות ותרגולות)? הפעם, לשם שינוי, אני חושב שעלינו להתאים את עצמנו אל הדור הנוכחי ולא להיפך. הכמות כבר אינה מעניינת, איכות היא שם המשחק **ההערות למאמר הזה מתפרסמות בסוף הגיליון.**

